

A hidegvágó

– Azt mondd, ha megváltoztak az érzéseim, már nem szeretem a párom, akkor ez azt jelenti, sohasem szerettem? Ez nem igaz. Meghamisítása a valóságnak. Különböznél sem tudom elképzelni. Nem tudom a szeretettség képest a nem szeretettség egy képzeletbeli tengely másik végére kifeszíteni. Hogy valamikor ez volt az, és most már nem az. Emlékszem, amikor udvarolt nekem, és nagyon akart. Többször is nemet mondtam. Már akkor nem tetszett valami. Mi ez a valami, amire hallgatnom kellett volna? És mi lett volna a másik lehetőség? Naphosszat egyedül lenni, nézni az óramutatót, ahogy körbejár? Nézni fények és árnyékok sok-sok változatát?

Ezt viszont nagyon is el tudom képzelni.

Igen, lehet, hogy hibáztam. Nem hallgattam arra a valamire.

De azt senki sem tudja, milyen az, amikor naphosszat egyedül vagy önmagaddal. Még a munka sincs, az sem létezik. Jó, hogy bemész reggel nyolcra, lázasan készülsz, hogy ne késs el, jár a kezed, a száad, mert ezt várják tőled, hogy aztán délutánra kifulladásra hazaengedjék a másikat. Ez egy kialakult szerződés a társadalomban, aminek mindenki eleget tesz. Ennek fejében engedjük egyáltalán élni egymást.

Nem tudod, milyen az, mikor eltelik egy nyár, csak te vagy, és a napok forgása. Néha elmész egy-egy közeli kisvárosba, beülsz valahova. Hátha történik valami. Nyári délután, egy lélek sincs az utcán. Vak fény a betonon, az út menti fák megviselten kókadoznak a forróságtól. Két órát ülsz egy kávé mellett, közben elveszel egy könyvet. A kávé előbb kihűl, majd elfogy – mindig túl hamar fogy el –, és te végül becsukod a könyvet. Az állomás felé járdán beállsz egy árnyéksíkba, hogy ne verjen a délutáni nap.

Nem tudod, milyen, amikor egy keretbe vagy állítva, és azt a keretet nem tudod megnagyobbítani. Igen, azért elmentem továbbtanulni, ismeretlen messzi városokba vonatoztam, stoppoltam, csak hogy néhány könyvet megszerezsek. Úgy hoztam azokat a könyveket, mint a fuldokló kapaszkodik egy-egy megmaradt

deszkába a csónakból. És úgy olvastam őket, mint aki azokon a deszkadarabokon már nagyon is otthonosan érzi magát.

Akkor azt mondtam, hogy legyen. Legyen meg a házasság, minden, ami ezzel jár. Közben meg majd csak egyedül lehetek, megtalálom a magam kis idejét.

Volt nekünk is lázas készülődés, meg minden olyasmi, ami másnak. Esküvő, lakás, bútorozás stb., stb. Bele lehetett adni az erőt, estére el lehetett benne fáradni. Jó volt ez így, mert *közben* nagyon is figyeltem, éltem. Láttam fények és árnyak sok-sok változatát. Titkos örömet adott, hogy nekem van még valami, ami másnak nincs. Az alakoskodás sem fárasztott.

Megszoktam a kétlaki életet.

Azt monddod, a szeretet nem szűnik meg soha. És hogy a szeretetet meg lehet ígérni. A vágyat ellenben nem lehet megígérni. Mert az csak úgy van, nem tartozik az irányításom alá. És hogy a házasságban nem lehet vágyat ígérni, de szeretetet igen.

Csakhogy közben nem veszed észre, hogy a nyelv csapdájába estél. Hogy a logika uralja a gondolkodásod. És hogy a logika itt durván leegyszerűsít. Hogy valamit kiemelj, jelen esetben a szeretetet, hogy érvelj mellette, szembe kell állítanod valamivel. Ezért húzza itt a vágy a rövidebbet. A vágy lesz az a negatív, ami a fény felé fordítva vegytisztán mutatja meg a szeretetet. Hogy még élesebb legyen az érv, szegény vágyat még jól földbe is döngöljük, meg-hempergetjük sárban és testnedvekben, hogy a szeretet légiessége még jobban kitűnjön. A vágy olyan lesz, mint egy tányér sütemény, amit bekebelezve végre jólesően ejtőzhetünk. Ezért kell a vágy: az éhség miatt. Ezzel szemben a szeretet nem akar tőled semmit, csak téged szolgálni. Ráadásul még örökké is.

Pedig, ha kicsit belegondolsz, és elengeded a szembeállítást, te, magad is rájöhetsz, hogy a vágy nagyon is éteri. A legéteribb dolog, ami csak létezik. Semmiféle testi éhséghez nincs köze. Mert van-e éteribb annál, hogy valami jön és megy, közben pedig a teljes jelenlétedet követeli? Hogy a vonzás kell felé fordulnod mindig, mint a napraforgó, miközben felhők járnak az égen?

A vágyban csak úgy vagyunk testek, ahogy a virágok azok.

Ráadásul ezt a mondatot, miszerint a szeretet nem szűnik meg soha, nem tudom elképzelni. Mit jelent a soha egy emberi élet keretében? Csak annyit tudok elképzelni, hogy bármi történjék, bárhogy is viselkedik a másik, nem fogok elválni tőle. Itt lesznek bármikor, amikor szüksége van rám.

Lehet, hogy ebben a helyzetben ez a szeretet legfelső foka?

Mert vegyük például az első jeleket. Valahogy az nem tetszett, hogy túl hangosan beszél. Mindenkiel, így velem is. Mintha süket lettem volna, úgy magyarázott nekem. Mindent ugyanazon a magas hangerővel mondott, kép-telenül az árnyalatokra.

De akkor azt mondtam magamnak: ugyan már, csak nem fogok azért nem hozzámenni valakihez, mert hangosan beszél?

Azóta eltelt sok év. Mindig kell csinálni valamit, hol fészker, hol garázs, hol fürdőszoba. Megnagyobbítani, átalakítani, berendezni.

Már ha csak meghallom a hangját, önkéntelenül összerezzenek. Egyetlen feszült figyelemmé válok. A hangját hamarabb hallom, mint a lépteit. A hangot, ahogy egyre közeledik. Rájöttem, hogy ez az ember valójában semmi más, csak a hangja.

A hang, ami mindig *akar* valamit.

Még csak nem is sajátja, nem személyes, nem ismerem rá belőle, hanem még jobban idegenné teszi. A hang nem a teste, valami mindentől elváló fenyegető valami.

A hang már test.

Egyszer, emlékszem, ahogy közeledett, mert az udvarról indult befelé, önkéntelenül körbenéztem, hova tudnék eltűnni. Tudom pedig, hogy hiába, a hang mindenütt utánam jön. Hogy megkönnyebbüljek, elgondolom, ha bejönne, mit mondana a hang. Lehet, csak egy fogót keres, nem láttad, ezt meg azt? Lehet, hogy csak ennyi. De nem. Sosem csak ennyi. Egy biztos: a hang közeledik. Próbálok kivenni, mit mond. De a hangnak csak a hangosságát hallom, azt is belülről, ahogy a fejben dörömböl. A hang eltorzul, visszhangozni kezd, túl hangos, elviselhetetlenül hangos lesz. A saját testem a hangforrás, belém költözött, nekem kell kihordanom, belőlem akar megszületni, mint egy idegen test.

Állok a szobában, várom az elkerülhetetlent. Még nem jön be, valamiért megállították a mesterek, most nekik magyaráz. Valami roppant fontosat persze. Olyan fontosat, aminek én sosem értem a fontosságát. Kis időre megszabadultam. De tudom, hogy ez a szabadulás csalóka. A hang fél keze már a kilincsen van, lenyomva tartja, de még nem nyitott be. Az üveges ajtó a fél oldalát mutatja.

Sötét lesz tőle.

Végre ott áll előttem, mint kivégző az áldozata előtt.

De csak egy pillanatig tart az egész. Csak a szemét látom, amivel bár felém, de mégsem rám néz. Valóban más, fontosabb dolga van. Milliószer látott mozdulatok, amikre mégsem tudok rájuk ismerni. Fiókokat huzigál, türelmetlen kotorászás, vasszerszámok nehéz csörömpölése. Elcsodálkozom, hogyan lehet egy-egy hang hangosságában ennyire nem létező. Ráadásul mindig más és más hangok csatlakoznak egymáshoz, űzik, kergetik egymást szakadatlan.

Egy negatív, harmóniaellenes fúga.

- *Nem láttad a hidegvágót?* - szólal meg végre, miközben nem néz fel a kotorászásból. Nem tudom, miért, de megkönnyebbülök. Talán akkor ennyiben is marad minden. Talán még azt is megkérdezi, hogy nem láttad a patentfogót? Vagy talán még azt is, hogy tetszik az az újmódi álmennezet, amit most raktak fel. Talán a rádiót is elfelejti bekapcsolni, vagy ha be is kapcsolja, nem a kereskedelmi zenei adót, vagy legalább nem húzza maximumra. És főleg nem teszi ki az udvar közepére. Talán a majdnem teljes falat betöltő lapostévéjét sem fogja bömböltetni a vacsoránál a háttérben. Talán azt sem mondja majd, hogy ha az ember az egész napos gürzés után még meg sem nézhet valamit a tévében, nem ér semmit ez a rohadt élet...

De nem baj, csak azért is kitartok holtomiglan-holtáiglan. Mert ezt ígértem.

Kedves online pszichológusok, online papok, ti mindannyian, akik a nyelv káprázatában éltek, ti nagy beszélők és beszélgetők, mind nagy félreértésben vagytok. A nyelvet aszerint csúritek-csavarjátok, hogy élő show-ban, podcastban, stúdióban vagy saját terápiás online csatornán szerepeltek. Stúdióban kötelező a zakó és a jól összefoglalt, felépített gondolat. Legyen eleje és vége. Látszódjon, hogy szakembere vagy a témának. Szürke öltöny és hűvös fegyelem. Ha házhoz jön a kamera, miközben a saját kanapédon ülsz, felteheted a lábad, és a szavak ízesek, könnyen csúsznak, mint a mirelit olajbogyó.

Mert teszem azt, ha én elmennék hozzád, kedves online pszichológus személyesen egy terápiás beszélgetésre, hellyel kínálnál egy steril szobában – közepén jól láthatóan egy falóra –, majd figyelmesen hallgatnál. Megpróbálnám a lehető legjobban összefoglalni a problémát. Szűkszavú volnék, lényegre törő és koncentrált. Te hasonlóan szűkszavúan, lényegre törően és koncentráltan tennél fel kérdéseket. Mindkettőnk számára világos lenne, hogy komolyan dolgozunk. Megpróbálnánk a legtöbbet kihozni a beszédből. Hagynál csendben gondolkozni, elvégre a csend is a beszéd része. Az ülés vége felé, hogy súlyossá és lezárttá tedd a beszélgetést, szép, kerek összefoglalót mondanál, amibe belevinnél mindent, amit csak tudsz a témáról. Közben nem feledkeznél meg nyitni a jövő felé. Én bólintanék, és megbeszelnénk egy következő találkozót.

Most már egyre inkább el tudom képzelni az életemet beszéd nélkül. Csak azzal foglalkozni naphosszat, hogy *feldolgozom* a hangokat, amik hozzám ütődnek. Egész napos fárasztó munka lenne ez, nem lenne szükséges mellé még beszélni is. Mint ahogy a malomnak örölnie kell szakadatlan. Estére így is halálisan kifáradnék. Azt mondod: „a szeretet nem szűnik meg soha”. Sok más egyéb mellett ez a mondat is gyakran eszembe jut.

Bár nem tudom, mit jelent, mégis valahogy megnyugtat.